

Національна академія наук України
Інститут регіональних досліджень

На правах рукопису

Скакун
Петро Антонович

**ЕКОНОМІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ
ПЕРЕХІДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

*Спеціальність: 08.06.01 - Економіка підприємств і форми
господарювання*

А в т о р е ф е р а т

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Л Ъ В І В - 1 9 9 6

ЛННБ України ім.В.Стефаника

00740109 (L)

Національна академія наук України
Інститут регіональних досліджень

На правах рукопису

Скакун
Петро Антонович

**ЕКОНОМІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ
ПЕРЕХІДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

*Спеціальність: 08.06.01 - Економіка підприємств і форми
господарювання*

А в т о р е ф е р а т

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Л Ъ В І В - 1 9 9 6

Дисертацією є рукопис. Робота виконана в Тернопільській академії народного господарства.

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор
Олійник Василь Михайлович

Офіційні опоненти:

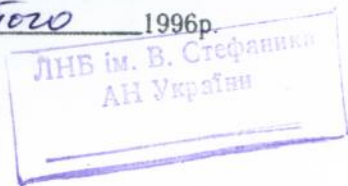
- член-кореспондент НАН України, доктор економічних наук, професор **Безчасний Леонід Костянтинович.**;
- кандидат економічних наук **Дмитрук Іван Йосипович.**

Провідна організація: Львівський державний університет ім.І.Франка.

Захист дисертації відбудеться "14" березня 1996 р. о 15 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д. 04. 10. 01 по захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук в Інституті регіональних досліджень НАН України за адресою: 290026, м. Львів, вул. Козельницька, 4.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотечі Інституту регіональних досліджень НАН України.

Автореферат розіслано "13" лютого 1996р.

Вчений секретар
спеціалізованої ради,
кандидат економічних наук

В.І.Жовтанецький

1. Загальна характеристика роботи

1.1. Актуальність теми дослідження. Перехід від адміністративно-командної до ринкової економіки докорінно змінює трудові відносини на промислових підприємствах. Це стосується підприємств всіх форм власності, оскільки всі вони починають працювати за вимогами і законами ринкової економіки. Однак, в умовах перехідної економіки закони і принципи нової системи господарювання лише формуються та пробивають собі шлях в складній боротьбі із старими, віджившими положеннями, постулатами та принципами, які не щезають автоматично, а продовжують функціонувати, гальмуючи процеси реформування та знижуючи їх ефективність. Саме така ситуація склалась в Україні у процесі ринкової трансформації і спричинила поглиблення кризових явищ. Серед сукупності причин, що привели до зниження ефективності виробництва, особливе місце слід віднести знеціненню праці, зниженню зацікавленості робітників в підвищенні результатів виробництва, приниження ролі людського фактору у здійсненні процесів реформування. За роки реформування недоліки адміністративно-командної економіки в сфері оплати праці проявились з найбільшою повнотою і привели до зниження активності працівників підприємств в пошуку шляхів виходу з кризи, підвищення ефективності господарювання. На багатьох підприємствах плінність висококваліфікованих спеціалістів вже набула не відтворювальних процесів. Досвід світової економіки показує, що підняти рівень ефективності господарювання, забезпечити випуск конкурентоспроможної продукції в сучасних умовах неможливо без наявності висококваліфікованих спеціалістів і їх активної позиції у вирішенні таких проблем.

Питання підвищення ефективності виробництва на засадах удосконалення системи економічного стимулювання промислових підприємств і їх працівників поки що не набули належного висвітлення в економічній літературі. На сучасному етапі важливо узагальнити і оцінити досвід вітчизняних і зарубіжних підприємств з питань стимулювання працівників за підвищення ефективності виробництва та розробити рекомендації по застосуванню найбільш прогресивних форм оплати і стимулювання праці в умовах перехідної економіки України.

Актуальність і необхідність вирішення таких питань визначили тему дисертаційної роботи, сформулювали завдання та напрями досліджень.

1.2. Мета та завдання дисертаційного дослідження. Мета дисертації полягає в розробці методичних підходів до удосконалення оплати і стимулювання праці за підвищення ефективності виробництва в умовах перехідної економіки.

В процесі досягнення мети вирішувались наступні завдання:

- визначення ролі і функцій економічних стимулів у підвищенні ефективності виробництва;
- визначення мотиваційних механізмів заохочення працівників до високопродуктивної праці країн з розвиненими ринковими відносинами;

- визначення принципів побудови економічних стимулів підвищення ефективності виробництва на етапі переходу до ринкової економіки;
- аналіз і оцінка ефективності роботи промислових підприємств, форм оплати і стимулювання праці;
- визначення особливостей прояву економічних інтересів за підвищення ефективності виробництва в умовах перехідної економіки;
- обґрунтування пропозицій по підвищенню престижності праці на вітчизняних промислових підприємствах;
- розробка методичних підходів по удосконаленню форм і методів стимулювання за підвищення ефективності виробництва;
- обґрунтування стимулюючих функцій акціонерного капіталу при вирішенні проблеми підвищення ефективності виробництва.

1.3. Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження є економічні фактори підвищення ефективності виробництва, форми і методи стимулювання працівників підприємств за результати виробничо-господарської діяльності. Об'єктом досліджень прийняті промислові підприємства різних форм власності.

Вихідною інформацією в здійсненні досліджень використана статистична звітність промислових підприємств України, і, зокрема, Львівської та Тернопільської областей за період 1990-1995рр. про результати роботи та форми оплати і стимулювання праці. В роботі використані публікації вітчизняних та зарубіжних дослідників з питань організації та оплати праці.

Дисертація містить результати досліджень, в основі яких використані наступні методи: системний аналіз, методи обробки статистичної інформації, порівняльний аналіз, методи групування, економічне моделювання.

1.4. Наукова новизна дисертації полягає в поглибленні знань з питань управління ефективністю виробництва в умовах перехідної економіки на засадах використання сучасних теорій мотиваційної поведінки людини в процесі виробництва.

На захист виносяться наступні нові теоретичні, методологічні і методичні положення висновки і рекомендації:

1. Сучасне визначення економічної ефективності виробництва як економічної категорії, яка характеризує результати виробничо-господарської діяльності підприємства на основі зіставлення обсягів продажів до затрат підприємства.

2. Особливості управління процесами праці за критеріями підвищення ефективності виробництва. Зокрема, за такими як підвищення прибутковості, продуктивності праці, якості продукції, зниження затрат на виробництво.

3. Напрями підвищення престижності праці на засадах підвищення мінімальної величини оплати праці, введення залежностей між величиною оплати праці і показниками ефективності виробництва, стимулювання працівників за трудову і творчу активність у вирішенні проблем, пов'язаних із підвищенням ефективності виробництва.

4. Форми використання стимулюючої ролі акціонерного капіталу в підвищенні ефективності виробництва.

1.5. Теоретична і практична значимість роботи. Теоретичне значення результатів досліджень полягає в формуванні нових знань з питань виявлення особливостей прояву мотиваційної поведінки людини в процесі виробництва в умовах перехідної економіки та управління процесами праці в напрямках підвищення ефективності виробництва.

Практичне значення досліджень полягає в розробці методичних рекомендацій по підвищенню престижності праці в промисловості в умовах перехідної економіки; вибору критеріїв преміювання працівників за підвищення ефективності виробництва; розрахунках величини премії по результатах роботи підприємства та особистого вкладу працівників.

1.6. Апробація роботи. Основні результати досліджень доповідались на наукових та науково-практичних конференціях і семінарах, в тому числі: "Економіка України в умовах державної незалежності (м.Львів,1991)"; "Проблеми становлення української національної соціально-економічної моделі" (м.Львів,1994); методологічних семінарах Тернопільської академії народного господарства, які відбувалися протягом 1991-1994рр. і висвітлювали проблеми, пов'язані з підвищенням ефективності виробництва.

1.7. Публікації. По результатах досліджень опубліковано 5 наукових праць загальним обсягом 8.0 д.а., в тому числі: 5.0 д.а належить особисто автору.

1.8. Структура роботи. Дисертація включає вступ, три основні розділи, висновки, список використаної літератури, додатки.

2. Основні положення дисертаційної роботи

2.1. Основними ознаками перехідної економіки України є високі темпи інфляції, скорочення обсягів виробництва, недостатнє використання мотиваційних механізмів ринкової економіки, зростання реального та прихованого безробіття. Наслідком цих процесів є не тільки зниження ефективності виробництва, але й життєвого рівня значної частини населення, в тому числі працездатного та працюючого. В дисертації автор звертає увагу на необхідність підвищення ефективності виробництва, тісно пов'язуючи цю проблему з економічним стимулюванням промислових підприємств і їх працівників за досягнення поставленої мети.

2.2. В дисертації проаналізовані різні терміни, пов'язані з визначенням сутності таких категорій як "ефективність виробництва", "фонди економічного стимулювання", "стимули до праці", "мотиваційна поведінка людини в процесі виробництва" та інші, які використовуються в зарубіжній та вітчизняній літературі. В результаті досліджень автором зроблено висновки про те, що основні відмінності різних систем господарювання полягають не стільки у визначеності сутності зазначених вище економічних категорій, скільки у ролях та функціях показників ефективності виробництва у розвитку економіки та суспільства в цілому. В

країнах з ринковою економікою показники ефективності виробництва є основними критеріями у виборі варіантів економічного розвитку різних господарських об'єктів. У вітчизняній практиці показники ефективності виробництва не займають домінуючого становища у вирішенні таких питань. В дисертації обгрунтовані роль і функції показників ефективності виробництва у вирішенні проблем національної економіки перехідного періоду. Автор відзначає, що система оплати і стимулювання праці повинні тісно пов'язуватись із показниками, що характеризують рівень ефективності господарювання в усіх ланках національної економіки, зокрема, з такими як прибуток, рентабельність виробництва, якість продукції, продуктивність праці, економія ресурсів і затрат.

2.3. Аналіз діючих в промисловості систем управління працею показав, що на промислових підприємствах, в тому числі і на приватизованих, використовуються принципи старої системи господарювання. Автор зазначає, що в умовах перехідної економіки така система оплати праці є гальмівним фактором у вирішенні важливих проблем, пов'язаних з підвищенням ефективності виробництва, оскільки вона базується на принципах механізмів господарювання адміністративно-командної економіки. Відсутність обгрунтованих рішень у сфері економічного стимулювання працівників промислових підприємств та недосконалість Законів України з питань захисту їх інтересів та прав привели до різних форм знецінення праці. В процесі економічного реформування масового розповсюдження набули такі негативні явища як надання довготривалих безоплатних відпусток, затримки у виплаті заробітної плати, зниження питомої ваги заробітної плати в затратах виробництва, різні форми неповної зайнятості працівників, тощо. На багатьох промислових підприємствах наявний трудовий потенціал використовується лише на 40-50%.

2.4. Дослідження динамічних змін, що відбулися в промисловості за 1991-1994 рр., та зіставлення їх з показниками оплати праці (загальна схема досліджень представлена на рис.1) показали, що основними причинами, які привели до знецінення праці, слід вважати: випереджуючі темпи зростання цін на продукцію в порівнянні з ростом заробітної плати працівників промислових підприємств; випереджуючі темпи зростання інфляції в порівнянні з компенсаційними виплатами на рівні держави і підприємств; зниження дисципліни праці, контролю за ефективністю використання затрат виробництва.

Порівняльний аналіз динаміки реальної, номінальної заробітної плати та споживчих цін протягом 1994 року (рис.2) показав наступне: найвищі темпи спаду реальної заробітної плати в Україні спостерігались на початку 1994-1995 рр. (січень 1994 і січень 1995 рр.); зростання цін на споживчі товари безпосередньо впливає на зниження реальної заробітної плати. З метою вивчення динаміки заробітної плати в умовах перехідної економіки в дисертації на рівні України і адміністративних областей (зокрема, Тернопільської та Львівської) здійснено порівняльний аналіз середньої заробітної плати по галузях промисловості. Дослідження

показали, що за аналізований період значно зросла диференціація в оплаті праці різних сфер народного господарства, при цьому спостерігається чітка тенденція до зниження оплати праці працівників промисловості. Зокрема в Тернопільській, Львівській областях станом на 01.05.1995 р. середній рівень оплати праці у промисловості в 4,8 - 5,0 разів був нижчий ніж у банківській сфері.

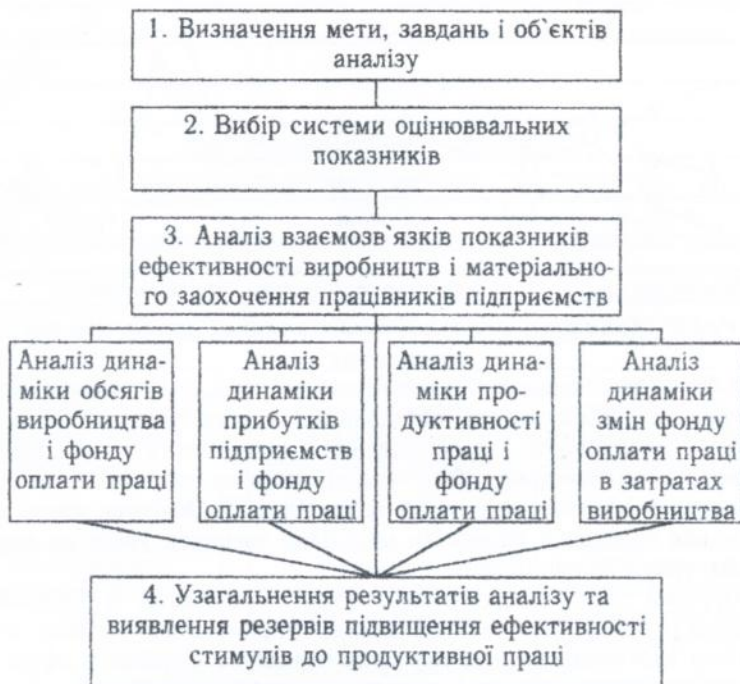

Рис.1. Схема аналізу взаємозв'язків ефективності виробництва і стимулів праці.

2.5. Супутником скорочення обсягів виробництва є вивільнення працівників. Дослідження показало, що темпи спаду обсягів виробництва більше як вдвічі перевищують темпи скорочення чисельності працюючих. Це свідчить про те, що на державних і приватизованих підприємствах нагромаджується надлишок робочої сили, яку адміністрація не здатна ефективно використовувати в умовах спаду обсягів виробництва і змушена знижувати оплату праці. В результаті не тільки знецінюється сама праця на підприємствах, але й ефективність виробництва, падає активність працівників у пошуку шляхів вирішення проблем, пов'язаних з підвищенням ефективності їх роботи. Зокрема, продуктивність праці у промисловості Тернопільської області знизилась в 1994 р. на 24,4% в порівнянні з 1993 р.

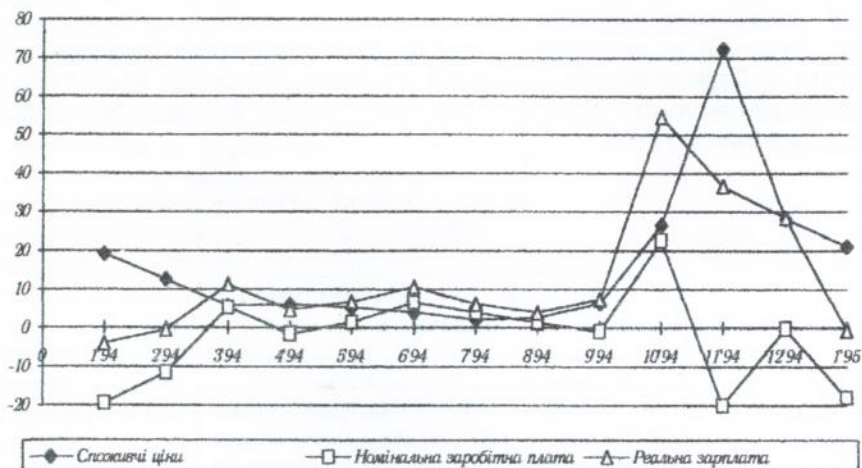

Рис.2. Динаміка реальної і номінальної зарплати та індекси споживчих цін.

2.6. На засадах комплексного аналізу показників, що характеризують ефективність виробництва і оплату праці, в дисертації висвітлені особливості стимулювання підприємств за підвищення ефективності виробництва, обґрунтовані напрями системи стимулювання за підвищення ефективності виробництва (рис.3). Зокрема, автор вважає, що в умовах перехідної економіки необхідно звернути увагу на вирішення трьох наступних блоків питань.

Перший блок об'єднує коло питань, пов'язаних із забезпеченням престижності праці. Такі питання повинні вирішуватись на рівні держави, включаючи вдосконалення чинного законодавства України в сфері оплати праці, захисту прав людини і, зокрема, інтересів виробників, підвищення жорсткості контролю за виконанням законів і законодавчих актів з боку роботодавців.

Другий блок питань передбачає вирішення проблеми з позицій підвищення вимог до роботи підприємств та відповідальності основних ланок народного господарства за раціональне використання національних ресурсів. Автор звертає увагу на необхідність розробки нормативів раціонального використання сировинно-матеріальних і трудових ресурсів та впровадження відповідних стимулів за їх ефективне використання.

Третій блок охоплює комплекс задач, пов'язаних із підвищенням ефективності виробництва безпосередньо на рівні промислових об'єктів, вирішення яких залежить від компетенції і можливості адміністрації та трудових колективів підприємств. Система оплати праці на промислових підприємствах повинна формуватись у залежності від таких критеріїв як ефективність виробництва, кількість, якість і складність виконаної роботи, трудовий вклад кожного працівника в підвищенні ефективності виробництва. Практично кожне підприємство в залежності від реальної

економічної ситуації та завдань в області підвищення ефективності виробництва може самостійно вибирати форми і методи оплати праці та стимулювання працівників. Головне, щоб система оплати праці забезпечувала престижність праці, стимулювала вискоєфективну і якісну працю, творче ставлення працівників до виконання виробничих завдань спонукала до підвищення кваліфікації, зацікавлювала працівників у тому, щоб підприємства досягали успіхів в ринковому середовищі, перемагали в конкурентній боротьбі за ринки збуту продукції, задоволення потреб споживачів.

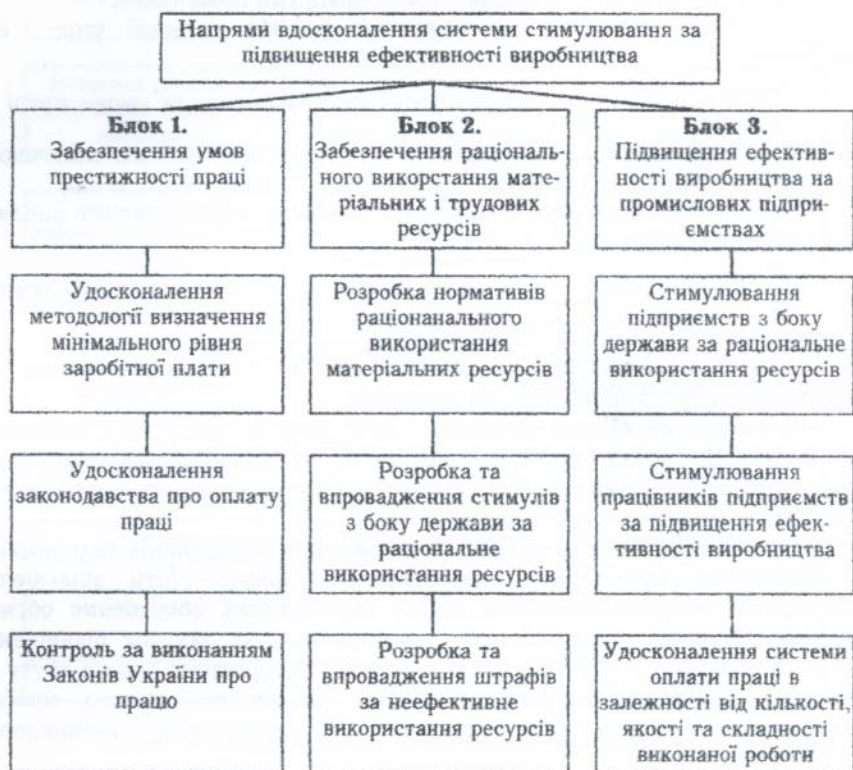

Рис.3. Схема взаємозв'язків основних блоків завдань у розв'язанні проблеми підвищення ефективності виробництва.

2.7. В умовах перехідної економіки, особливо, коли спостерігається спад обсягів виробництва, скорочення чисельності працюючих, збільшується кількість безробітних, виникає потреба в розробці конкретних заходів по захисту прав та інтересів найманих працівників у питанні оплати праці. Важливим моментом в цих питаннях слід вважати фіксацію величини заробітної плати у договірних документах по найму на

роботу, включаючи контракти, трудові угоди і т.ін. Необхідно не тільки фіксувати величину заробітної плати, але і умови її можливого підвищення в залежності від кількісних і якісних показників праці, результатів виробництва.

Оплата праці на промислових підприємствах повинна включати три основні складові частини:

$$3O_i = 3\Pi_i + \sum_{k=1}^c D_i + \sum_{a=1}^m \Pi_i \quad (1)$$

де: $3O_i$ - загальна величина оплати праці i -го працівника;

$3\Pi_i$ - заробітна плата по тарифу або трудовій угоді i -го працівника;

$\sum_{k=1}^c D_i$ - доплати, що надаються i -му працівнику за умови праці та інші положення, які регламентуються в договірних документах, включаючи виплати за результатами роботи підприємства, по дивідендах, тощо;

$k=1, c$ - кількість умов і положень, за якими нараховуються доплати стосовно i -го працівника;

$\sum_{a=1}^m \Pi_i$ - премії i -го працівника за підвищення ефективності виробництва;

$a=1, m$ - кількість показників ефективності виробництва, за підвищення яких преміюється i -ий працівник.

В умовах перехідної економіки автор звертає увагу на особливості формування складових заробітку працівників, які залежать від умов праці, результатів виробництва та конкретного вкладу кожного виробника в підвищення ефективності виробництва.

2.8. Основними джерелами стимулювання працівників підприємств за підвищення ефективності виробництва повинно стати збільшення прибутків за рахунок зниження затрат виробництва, збільшення обсягів продажів. Останній показник може реалізуватись за рахунок підвищення якості та конкурентноспроможності продукції, розширення ринків збуту. В дисертації визначені наступні показники, за досягнення яких можуть стимулюватись підприємства, преміюватись працівники промислових підприємств:

- впровадження нової, прогресивної ресурсозберігаючої технології та забезпечення економії сировинно-матеріальних і енергетичних ресурсів, зростання продуктивності праці;

- збільшення обсягів і підвищення величини прибутків;

- удосконалення організації і управління виробництвом, яке привело до збільшення прибутків і зниження затрат виробництва.

Основні напрями стимулювання ефективності виробництва з боку держави схематично представлені на рис.4.

В дисертації звертається увага на важливість моментів, пов'язаних з обліком основних результатів та оцінкою вкладу кожного працівника в

підвищення ефективності виробництва, необхідність визначення і доведення до робочих місць всіх категорій не тільки основних виробничих завдань але і пріоритетних для підприємства напрямів виробничої діяльності.

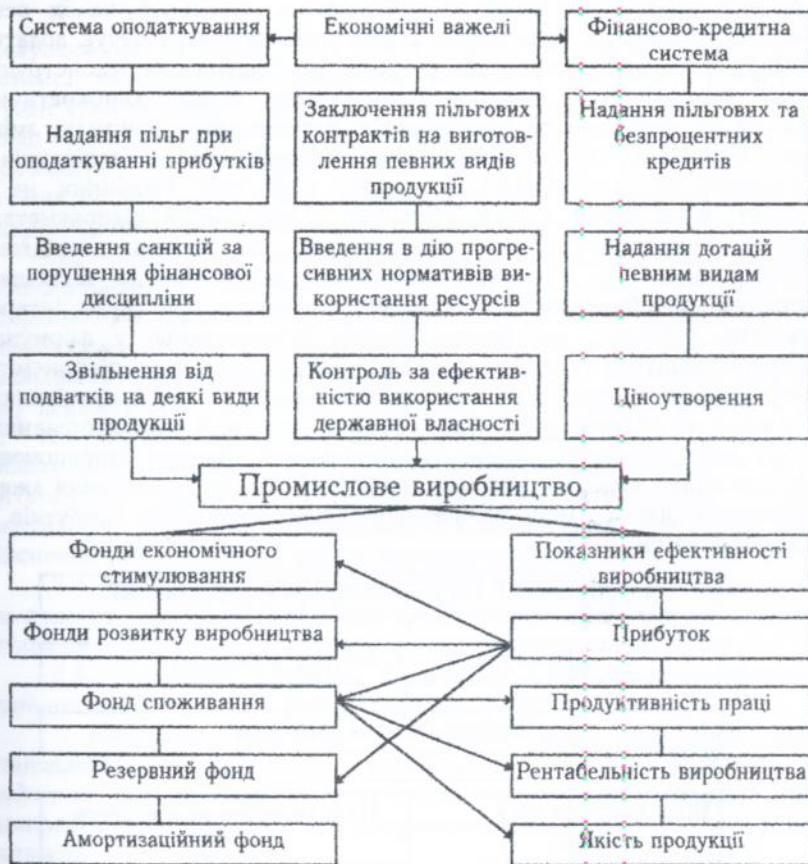

Рис.4. Схема стимулювання ефективності виробництва з боку держави.

В умовах ринкової економіки в значній мірі підвищується роль менеджерів, інженерно-технічних працівників та працівників фінансово-маркетингових служб у вирішенні проблеми підвищення ефективності виробництва. З цих позицій в дисертації запропоновані методичні підходи до визначення величини винагороди за розробку авторських пропозицій по вдосконаленню виробничих процесів, збереженню авторських прав на інтелектуальну власність.

2.9. Реформування відносин власності не тільки докорінно змінює економічну систему але і формує нові мотиваційні важлі у вирішенні проблеми підвищення ефективності виробництва. Сучасною та найбільш

поширеною в світовій системі господарювання формою володіння і управління капіталом прийнято вважати акціонерну. В Україні акціонерна форма власності і управління примисловими підприємствами набуває все більш широкого практичного втілення як результат роздержавлення і приватизації майна державних підприємств та створення на їх основі акціонерних товариств. Акціонерна форма власності забезпечує додаткові можливості мобілізації фінансових ресурсів, необхідних для реконструкції і розвитку підприємств, створює умови для більш демократичного управління та контролю за ефективністю використання капіталу, змінює трудові відносини на підприємствах, перетворюючи працівників у співвласників капіталу. Однак, в умовах перехідної економіки не всі можливості акціонерної форми володіння і управління підприємствами ефективно використовуються. В дисертації на основі дослідження акціонерної власності з позиції додаткових мотивацій до підвищення ефективності виробництва запропоновано визначити три групи інтересів економічних суб'єктів, які беруть участь безпосередньо у формуванні акціонерного капіталу та використанні результатів діяльності підприємства: акціонери, які не працюють на підприємстві; акціонери, які є працівниками підприємства та наймані робітники, які не мають акцій того підприємства, на якому вони працюють. Згідно із зазначеними групами запропоновано диференційований підхід до розподілу прибутків АТ та формування джерел стимулювання різних типів працівників. Схема розподілу прибутків АТ представлена на рис.5.

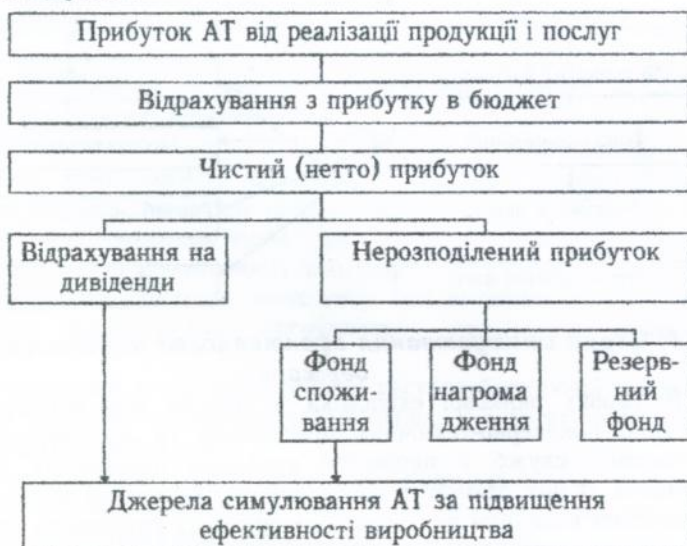

Рис.5. Схема розподілу прибутків АТ.

Запропонований методологічний підхід до розподілу прибутків АТ спрямований на забезпечення зацікавленості працівників у підвищенні

ефективності виробництва, раціональному використанні акціонерного капіталу.

3. Висновки та пропозиції

3.1 Аналіз діючих на промислових підприємствах систем стимулювання за підвищення ефективності виробництва показав, що у практиці господарювання використовуються, в основному, старі форми і методи стимулювання, які в умовах ринкової економіки не спрацьовують. Більш того, недостатня увага з боку реформаторів до ефективності виробництва, зміни інтересів виробників в умовах перехідної економіки привела до знецінення праці, зниження активності трудових колективів у пошуку шляхів підвищення результатів виробництва.

3.2. Основними причинами знецінення праці на етапі переходу до ринкової економіки слід вважати: випереджуючі темпи зростання інфляції в порівнянні із темпами зростання заробітної плати за період 1992-1993рр.; випереджуючі темпи спаду обсягів виробництва в порівнянні з темпами вивільнення працівників за період 1993-1995 рр., зниженню контролю з боку держави за своєчасними виплатами компенсацій в зв'язку з ростом цін та інфляції, регулюванням мінімального рівня оплати праці. Дослідження показали, що в умовах перехідної економіки втрачено контроль за рівнем ефективності виробництва. Критерії підвищення ефективності виробництва не займають чільного місця при виборі варіантів здійснення реформ на всіх рівнях народного господарства.

3.3. На промислових підприємствах значно послабилася залежність між оплатою праці і ефективністю виробництва, що негативно вплинуло на мотиваційні механізми заохочення до високопродуктивної праці.

3.4. Вирішення проблем, пов'язаних з підвищенням ефективності виробництва, потребують розв'язання наступних завдань:

- перегляду положень по оплаті праці на рівні держави, встановлення обґрунтованого мінімального розміру заробітної плати, прийняття Законів України про мінімальну величину оплати праці та підвищення контролю за його дотриманням на підприємствах усіх форм власності;

- підвищення відповідальності всіх ланок народного господарства за раціональне використання ресурсів і, в першу чергу, трудових;

- розробки і впровадження обґрунтованих функціональних залежностей між величиною оплати праці, кількістю, якістю, ефективністю витрат праці і виробництва.

3.5. Важливим стимулом і джерелом підвищення ефективності господарювання в умовах перехідної економіки повинна стати активна політика ефективного використання акціонерного капіталу.

4. Основні положення дисертації викладені автором в таких публікаціях:

4.1. Скакун П. Стимулювання підвищення ефективності виробництва в умовах трансформації форм власності. /Препр.наук. доповіді.- МОУ, Тернопіль, 1994 - 3.0 д.а.

4.2. Скакун П. Напрямки стимулювання підвищення ефективності виробництва в умовах переходу до ринкових відносин. // В зб.: Соціально-економічні проблеми управління регіоном в умовах ринкової трансформації економіки - Львів, ІРД НАН України - 1994 - 0.5 д.а.

4.3. Скакун П. Мотиваційні механізми ефективного природокористування. // В зб.: Проблеми регіональної політики. Львів, ІРД НАН України - 1995 - 0.5 д.а.

4.4. Аналіз і оцінка кредитоспроможності підприємств в умовах переходу до ринкових форм господарювання. Методичні рекомендації.: Львів, ІРД НАН України, 1995 - 2.0 д.а. (0.5 д.а. - особисто автора).

4.5. Формування стратегії розвитку підприємницьких об'єктів в промисловості. Методичні рекомендації.: Львів, ІРД НАН України, 1995 - 2.0 д.а. (0.5 д.а. - особисто автора).

А н н о т а ц и я

Скакун П.А. "Экономическое стимулирование повышения эффективности производства в условиях переходной экономики".

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности **08.06.01.** - "**Экономика предприятий и формы хозяйствования**".

Институт региональных исследований НАН Украины.

Защищается рукопись диссертации, в которой исследованы теоретические и методологические вопросы оплаты и стимулирования труда за повышение эффективности производства, разработаны методологические рекомендации по усовершенствованию системы экономического стимулирования промышленных предприятий со стороны государства за повышении эффективности производства.

A n n o t a t i o n

P.A.Skakun Economical Stimulation of Raising Production Efficiency in the Conditions of Transition Economy.

Dissertation for the scientific degree of Candidate of Scinences (Economics) in speciality **08.09.02** "**Economics of Enterprises and Forms of Economy**".

Institute of Regional Research of the National Academy of Sciences of Ukraine.

A manuscript of a dissertation is defended, in which theoretical and methodological questions of pay and stimulation of work for raising produkrtion efficiency are investigated, methodological recommendation for an improvement of the system of economic stimulation of industrial enterprises by the state for raising production efficiency are worked out.

Ключові слова: ефективність виробництва, матеріальне стимулювання, оплата праці, перехідна економіка, акціонерний капітал.

ЛНБ ім. В. Стефаника
АН України

orth. Pean

443598

AB 34.112
AB 34.112